

DOCENT OM PRAKSISNÆR FORSKNING:

Ambitionerne vokser – men det gør økonomien ikke

FORTSÆTTES SIDE 2 >>

Jubilæum:
10 år med forskning
og udvikling

SIDE 2-3

Interessenter
kæmper videre for ny
pædagoguddannelse

SIDE 4-5

SF: Katastrofalt at
sætte reformarbejde
på pause

SIDE 6

Absalon vil udbyde
læreruddannelse på
højskole

SIDE 7

FORTSÆTTELSE FRA SIDE 1

Efter 10 år med forsknings- og udviklingsopgaver på professionshøjskoler og erhvervsakademier byder foråret på et eftersyn af rammerne. Selv om professionsuddannelserne kun får tre pct. af forskningsbevillingen, giver indsatsen både bedre studerende og bedre arbejdspladser. Det vurderer blandt andre docent på UC Syd Line Togsverd.

Når programleder og docent Line Togsverd kigger tilbage på de 10 år, hvor professionshøjskolerne og erhvervsakademierne har haft en forskningsret og -pligt, falder særligt én ting hende i øjnene: Ambitionerne er vokset, men det er økonomien ikke.

“På mit område på UC Syd - Program for pædagogik og pædagogisk arbejde - er der tilknyttet tre ph.d.-studerende og syv uddannede forskere foruden en række lektorer og adjunkter i meget forskellige projekter. Vi er et lille forskningsmiljø, og samtidig har vi den kæmpestore opgave, det er at opbygge en stærk

forskningskapacitet på et meget bredt felt”, siger Line Togsverd.

Ambitionen om at levere mere praksisnær og anvendelsesorienteret forskning deler hun til fulde med politikerne.

“Det er en rigtig ide at forankre den forskningsbaserede viden her, hvor vi kan bidrage med nye forståelser i forhold til både de studerende og den pædagogiske praksis. Men vi er stadig i en modningsproces, og vi kan kun lige begynde at ane betydningen af det, vi laver”, siger Line Togsverd.

Lillebroren, der bliver klemt

På sidste års finanslov fik professionshøjskolerne, inklusive Danmarks

Medie- og Journalisthøjskole, tre pct. af finanslovens samlede basisbevilling til forsknings- og udviklingsaktiviteter. Mens universiteterne fik 9,77 milliarder, gik godt 300 millioner kroner gik til professionshøjskolerne.

Tallene bekræfter, at professionshøjskolerne stadig er lillebroren, der bliver klemt, når de offentlige forskningspuljer skal fordeles. Sådan lyder det fra Andreas Rasch-Christensen, der er forskningschef på VIA.

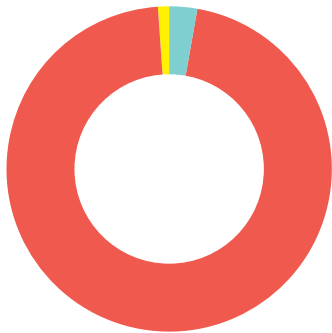
“Alligevel har vi skabt resultater med stor relevans, fx inden for matematikken, naturfagsdidaktikken og senest småbørnspædagogikken. Men vores helt store svaghed er de små forskningsmiljøer. Det bliver ikke robust nok”, siger Andreas Rasch-Christensen.

Fra begyndelsen var det tanken, at professionshøjskolerne ikke skulle opbygge deres egne miljøer, men samarbejde tættere med universiteterne.

“Det samarbejde er godt og vigtigt, men vi har som professionshøjskoler en særlig opgave i at være

Vi er stadig i en modningsproces, og vi kan kun lige ane betydningen af det, vi laver, siger Line Togsverd. Hun forsker i småbørnspædagogik på UC syd

Den statslige basisbevilling til forsknings- og udviklingsaktiviteter på uddannelsesinstitutioner

- Professionshøjskoler
3 % · 308 mio. kr.
- Universiteter
96 % · 9.361 mio. kr.
- Øvrige
1 % · 101 mio. kr.

Professionshøjskolerne tegner sig kun for tre pct. af finanslovsbevillingen til forsknings- og udviklingsaktiviteter. I 2021 dækkede den eksterne finansiering – ifølge interesseorganisationen Danske Professionshøjskoler – 43 pct. af aktiviteterne.

Kilde: Danmarks Statistik

forbundet til det anvendelsesorienterede og praksisnære. Så vi skal også nogle gange kunne stå på vores egne ben i forskningsopgaverne”, påpeger VIA’s forskningschef.

Områder favoriseres

Når man kigger på, hvad området får tildelt af midler på finansloven, kan man godt komme i tvivl om, hvorvidt den praksisnære forskning for alvor har høj politisk prioritering.

Det mener Tommy Dalegaard Madsen, der er formand for DM Professionshøjskoler og Erhvervsakademier.

“Det er fx problematisk, at forskningsindsatsen er så afhængig af eksterne midler, at det bliver de private fonde, der kommer til at afgøre, hvad vi forsker i”, siger han.

STEM-fagene har været særligt attraktive for de private investorer, mens interessen for de blødere områder næsten ikke er til at få øje på, påpeger undervisernes formand.

“Og når der først kommer volumen på et forskningsfelt, så bliver det endnu mere attraktivt for fonde-

ne at investere i, så det bliver skruen uden ende”, siger Tommy Dalegaard Madsen.

DEA: Pil i den rigtige retning

I en kommende rapport skal Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd, DFIR, “tage temperaturen” på rammebetingelserne for forsknings- og udviklingsaktiviteterne på professionshøjskolerne.

På rigtig mange parametre er udviklingen gået i den rigtige retning, siden professionshøjskolerne fik opgaven.

Det vurderer Tobias Høygaard Lindeberg, der foruden at være underdirektør i uddannelsestænkertanken DEA selv har en fortid som chef for forskning og udvikling på Københavns Professionshøjskole.

“En evaluering viste allerede i 2019, at der skete en stigning både i antallet af publikationer, i antallet af citationer og i hjemtagningen af eksterne forskningsmidler”, siger Tobias Høygaard Lindeberg.

“Det mest spændende er, i hvilket

omfang der er opstået en synergi mellem praksisfeltet og forskningen. Det belyser evalueringen fra 2019 ikke, så det vil være velkomment, hvis det indgår i den kommende rapport fra DFIR”, uddyber DEA’s underdirektør.

Målet: fælles faglig optagethed

Desværre er der ingen ren, pæn og lineær vej, der sikrer, at alle forskningsresultaterne kommer ud at arbejde. Det forklarer Line Togsverd.

“Forskning og udvikling er ikke et produkt, du lige kan tage ned fra hylden, når du har brug for nye forståelser”, påpeger hun.

På UC Syd prøver man at arbejde strategisk, rykke endnu tættere på uddannelserne og forankre forskningsindsatsen i institutterne, så undervisere og studerende bliver bedre inddraget.

“Jeg kunne godt ønske mig flere levende diskussioner med både studerende og undervisere om, hvad viden og forskning er, så vi er fælles om en faglig optagethed”, siger UC Syd-docenten.

Alligevel er hun ikke i tvivl om, at det giver både bedre uddannelser og en mere interessant arbejdsplads, at der i dag er fire forskningsprogrammer tilknyttet uddannelserne i det sønderjyske.

“Det er værd at huske på, at professionsuddannelserne ikke kommer med en dyb videnstradition, men har været igennem massive forandringer de sidste 10 år. Vi er fortsat ved at finde vores egne ben i spændingsfeltet mellem forskning, uddannelse og praksis”, siger Line Togsverd. ■

“Professionshøjskolerne er stadig lillebroren der bliver klemmt, når de offentlige forskningsmidler skal fordeles”.

Andreas Rasch Christensen, Forskningschef på VIA

600 er ansat til forskning og udvikling på professionsuddannelserne

	2017	2018	2019	2020	2021
UC SYD	39	42	43	44	41
Professionshøjskolen UCN	72	66	74	74	71
UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole	98	83	84	85	77
Københavns Professionshøjskole	159	176	175	140	116
Professionshøjskolen Absalon	53	66	71	78	82
Danmarks Medie- og Journalisthøjskole	9	13	11	13	13
VIA University College	159	176	189	202	207
I alt	588	622	647	636	606

I 2021 havde UC Syd 41 medarbejdere ansat til at varetage forsknings- og udviklingsopgaver (FoU). Samlet set faldt antallet af FoU-medarbejdere i sektoren med 30 personer fra 2020 til 2021.

Kilde: Danmarks Statistik

INTERESSENER GIVER IKKE OP:

Kæmper videre for ny pædagoguddannelse

40 fagfolk samledes for at diskutere visioner for en ny bekendtgørelse til pædagoguddannelsen. Arrangørerne håber at kunne presse på for en hurtig politisk proces.

En ny pædagoguddannelse var lige om hjørnet. En lang og sej kamp for en ny bekendtgørelse så ud til snart at være slut. Men efter folketingsvalget blev der stille.

Den stilhed kunne Selskabet til Pædagoguddannelsernes Fremme,

DM-netværket Os der vil noget med pædagoguddannelserne og DM Professionshøjskoler og Erhvervsakademier ikke sidde overhørig.

Derfor inviterede de undervisere fra landets pædagoguddannelser, repræsentanter fra ledelser på professionshøjskoler og studenterrepræsentanter til temadagen “På vej

til en ny pædagoguddannelse” for at minde om, at der stadig er noget at kæmpe for. Og de kom i stort tal, både underviserne fra de forskellige højskoler og universitetsansatte forskere, embedsmænd, repræsentanter fra fag- og professionsforeninger, centrale ledere på professionshøjskolerne og politikere.

“Det har været utroligt glædeligt at få så mange i tale”, siger Jan Jaap Rothuizen, der er medlem af Selskabet til Pædagoguddannelsernes Fremme, der kæmper for en ny pædagoguddannelse.

Målet var ikke enighed, men dialog

Selskabet til Pædagoguddannelsernes Fremme fremlagde sit udspil til en ny pædagoguddannelse. Et udspil, der byder på større plads til de musiske eller æstetiske fag, men også på et nyt fag: praksiskundskab.

Udspillet indeholder også en større kontinuitet, så de studerende kommer til at have de samme fag gennem hele deres uddannelse.

Blandt deltagerne var det dog langt fra alle, der var enige i, at lige dét udspil var løsningen. Men det var faktisk heller ikke meningen:

“Det er ikke planen, at der skal være én forkromet plan til sidst. Alle behøver ikke at være enige. Temadagen er en mulighed for at udveksle perspektiver og så gå hjem med mere kvalificeret viden”, forklarede

Problemerne på pædagoguddannelsen er ikke gået væk, selv om der blev helt stille efter folketingsvalget. I DM samledes undervisere samt repræsentanter for ledelsen og de studerende for at skubbe på en reformproces.

Enhedslistens uddannelsesordfører, Victoria Velásquez, var med til at diskutere reform af pædagoguddannelsen på temadagen: "Vi skal i processen inddrage dem, der ved noget om det her område", sagde hun.

Jan Jaap Rothuizen. Dog håber han, at temadagens drøftelser kan skubbe på for et hurtigt politisk forløb for en ny bekendtgørelse for pædagoguddannelserne.

Deltager: Blev bekræftet i, at mange behov skal forenes

Mikkel S.W. Boysen, der er docent og underviser på Professionshøjskolen Absalon, blev på dagen bekræftet i, at der blandt undervisere, docenter, ledere m.m. findes mulige modsætninger inden for, hvad de hver især vil prioritere i en ny pædagoguddannelse.

Et af de modsætningsforhold, han oplevede, var mellem hans eget hjertebarn - det praksisnære, entreprenante og aktivitetspædagogiske - og på den anden side den mere filosofiske og teoritunge tilgang til pædagogfaget:

"Her kan jeg blive usikker på, om den nye uddannelse kan rumme det hele. Derfor bliver den næste del af arbejdet at finde ud af, hvordan vi alligevel kan skabe nogle alliancer, hvor der er plads til alle", siger Mikkel S.W. Boysen. Han vil kæmpe videre for en ny pædagoguddannelse, også selvom der er mange forskellige hensyn. ■

Q&A

Hvad er det, der er gået galt på pædagoguddannelserne?

Det har lektor Jan Thorhauge Frederiksen, der forsker i professionshøjskoler og uddannelseskvalitet ved Københavns Universitet, nogle bud på.

Du nævnte i dit oplæg, at pædagoguddannelserne ligger under for modsatrettede hensyn. Hvad ser du som det mest væsentlige modsætningsforhold?

Det er forholdet mellem "franchisepædagogikken" på den ene side, hvor professionshøjskolerne tænker, at bekendtgørelsen skal omsættes sådan, at alle studerende lærer præcis det samme, uanset hvilket uddannelsessted de går på. Det fører til en detaljstyring af undervisningen, hvor underviserne ikke har så frie tøjler. På den anden side er der det, jeg kalder "seminarietraditionerne", hvor nogle undervisere har et meget mere personligt udgangspunkt, der baserer sig på nogle bestemte normative forestillinger om, hvad en god pædagogstuderende mener og gør. De to ting passer meget dårligt sammen.

Hvad betyder de modsætningsforhold for de studerende?

Det betyder, at de studerende bliver fanget mellem to sæt implicite normer, hvor de selv skal finde mening, samtidig med at de ikke stikker ud som forkerte studerende. For at låne et udtryk fra queerteorien, så kommer de studerende til at "passe" som gode studerende: De ligner nogle, der lærer. Problemet med det er, at opmærksomheden ikke er på at lære, men i stedet på at "performe" som én, der lærer på den rigtige måde.

Du ser altså nogle klare udfordringer ved pædagoguddannelserne. Er der et sted, hvor de faktisk fungerer?

De lykkes med noget, som mange uddannelser ikke gør: Pædagoguddannelserne er nemlig en betydningsfuld vej til social mobilitet. Det er den uddannelse, hvor flest studerende, der ikke kommer fra boglige hjem, får en videregående uddannelse, og sådan har det været i mindst 50 år. Det synes jeg, at professionshøjskolerne skal tage på sig, for de gør jo noget, som mange uddannelser ikke lykkes med.

Det er ikke kun bekendtgørelsen, der er udfordringen for pædagoguddannelsen. Ledelse og undervisere står selv med nogle modsatrettede hensyn, der kan have konsekvenser for de studerende, siger lektor i pædagogik Jan Thorhauge Frederiksen.

SF: KATASTROFALT AT SÆTTE REFORMARBEJDE PÅ PAUSE

Det er pædagoguddannelsen, der trænger til at blive reformeret, ikke universiteterne, siger uddannelsesordfører Sofie Lippert.

Krisen er akut på pædagoguddannelsen. Det gør det endnu mere frustrerende, at alt krudtet i Uddannelses- og Forskningsministeriet nu bliver brugt på en reform af universiteterne, som ingen har efterspurgt”, siger Sofie Lippert fra SF.

Der er ingen forståelse at hente hos SF, når det vedrører regeringens prioriteringer på uddannelsesområdet.

“Både uddannelserne, de studerende og aftagerne ude i kommunerne råber på forandring. Udfordringerne er enorme på en af de vigtigste uddannelser, vi har. Derfor er det ubegribeligt, at ministeren sætter reformarbejdet på pause for at koncentrere sig om universiteterne”, siger uddannelsesordfører Sofie Lippert.

Under den forrige uddannelses- og forskningsminister, Jesper Petersen, blev der indgået en politisk aftale om en reform af læreruddannelsen. En reform, der høstede anerkendelse hele vejen rundt, også i DM.

“I den proces fik vi en klar model for, hvordan en tilsvarende proces kan foregå på pædagoguddannelsen, og vi har interessenter, der har gjort

alt forarbejdet. Det gør det endnu mere frustrerende, at alt krudtet i Uddannelses- og Forskningsministeriet nu bliver brugt på en reform af universiteterne, som ingen har efterspurgt”, siger Sofie Lippert.

Lidt træls og lidt ærgerligt

Både BUPL's formand og Danske Professionshøjskoleformand har bakket oppositionen op i kritikken. BUPL-formand Elisa Rimpler har i Altinget efterspurgt akutte løsninger på “en buldrende rekrutteringskrise, der presser ikke mindst daginstitutionerne helt ud i tovene”. I samme avis siger professionshøjskolernes rektorformand, Camilla Wang, det lidt mere underspillet:

“Vi har ikke kunnet se det i regeringsgrundlaget og har heller ikke fået nogle signaler om, at det er på vej. Det er lidt træls og lidt ærgerligt, da der før valget var bred politisk opbakning til en reform af pædagoguddannelsen”.

Sammen med Radikale Venstre og Enhedslisten vil SF nu lægge ekstra pres på uddannelses- og forskningsminister Christina Egelund:

“Lige om lidt er den evaluering, som det hidtidige reformarbejde har taget udgangspunkt i, forældet. Skal vi så til at starte helt forfra? Det er stærkt bekymrende, når vi allerede i dag ved, at de pædagoger, som vi uddanner, ikke er gode nok”, siger Sofie Lippert.

Hun forstår udmærket frustrationen over, at en reform tilsyneladende ikke engang er på regeringens tegnebræt.

“Det er en gratis omgang, når ministeren siger, at der er stor velvilje, men at ting tager tid. Et udspil er jo nærmest “plug'n'play”, fordi underviserne og andre interessenter allerede har lagt grundstenene”, siger SF's ordfører på uddannelsesområdet. ■

ABSALON VIL UDBYDE LÆRERUDDANNELSE PÅ HØJSKOLE

Kan en læreruddannelse kombineret med et højskoleophold trække flere studerende til Odsherred? Det søger Absalon og Vallekilde Højskole nu om tilladelse til at afprøve. Borgmesteren er klar til at bygge boliger tæt på.

Manglen på folkeskolelærere i Odsherred får nu Professionshøjskolen Absalon til at gå nye veje.

I et samarbejde med Vallekilde Højskole har Absalon nu søgt om at blive godkendt til en lidt anderledes læreruddannelse med start i 2024. I første omgang er håbet at tiltrække omtrent 30 studerende til det første hold.

Tanken er, at de skal bo det første år på højskolen og blive en integreret del af traditionerne, fællesskabet og det sociale liv på stedet. Resten af studietiden skal også foregå på Vallekilde, men nu med bopæl et sted i nærheden.

Sami Stephan Boutaiba, der er direktør for pædagogik og ledelse på Absalon, ser et kæmpepotential i det nye samarbejde.

“I forvejen er der jo kun en kort vej imellem højskolens og læreruddannelsens tanker om dannelse igennem fællesskaber. Så jeg håber, at der vil være grupper af unge, der ser kombinationen som ren win-win og tænker: Wow, dét der, det gider jeg virkelig godt!” siger Sami Stephan Boutaiba.

Måske kan tilbuddet endda tiltrække andre målgrupper end dem, der ellers overvejer en uddannelse til lærer, vurderer han.

“Man kan kombinere et højsko-

leophold med studiestart og få det bedste af to verdener: et stærkt fagmiljø og muligheden for at få sig et godt socialt netværk i stimulerende omgivelser”, påpeger Absalons pædagogiske direktør.

Borgmester: Klar med boliger og vejledning

Odsherred er stærkt udfordret både af manglen på uddannede lærere til folkeskolerne i området og af, at de unge forlader egnen og ender med at uddanne og bosætte sig andre steder.

Derfor har kommunen ikke været sen til at melde sig klar til at bygge boliger tæt på Vallekilde i Hørve, så de studerende kan blive boende efter det første år og komme i praktik og stadig læse til lærer på højskolen.

“På den måde kan vi forhåbentlig både fastholde de unge i et godt studiemiljø og samtidig vise Odsherred frem, så flere måske får lyst til at blive boende bagefter”, siger Karina Vincentz, der er borgmester i Odsherred.

Og det er ikke kun nybyggede boliger, den vestsjællandske kommune vil stå klar med.

“Vi kommer også til at uddanne flere praktikvejledere og i det hele taget lægge os i selen for at sikre en høj kvalitet. Det er investeringen værd, hvis vi kan friste de lokale, men også unge fra resten af landet”, siger Karina Vincentz.

“I forvejen er der jo kun en kort vej imellem højskolens og læreruddannelsens tanker om dannelse igennem fællesskaber”.

Sami Stephan Boutaiba, direktør for pædagogik og ledelse på Absalon

Større chance for succes

Også Absalon har udfordringer med at tiltrække studerende til de mindre uddannelser forskellige steder i Region Sjælland. Men den kommende læreruddannelse i Hørve har større chancer for at blive en succes. Det mener Sami Stephan Boutaiba.

“Et virkeligt alternativt og kreativt tilbud i et lille, intimt miljø vil forhåbentlig appellere bredere. Og vi skal have fat i nogle nye målgrupper, så vi ikke skal kæmpe med os selv om opmærksomheden fra de skrumpende ungdomsårgange”, fastslår han.

Den nye læreruddannelse på Vallekilde ligger p.t. til godkendelse hos RUVU, som er det rådgivende udvalg for udbud af uddannelser. Absalon forventer, at der ligger svar fra RUVU i løbet af marts. ■

Det perfekte røgslør

Årets første leder spirer ikke af forhåbninger, til trods for at vi går ind i forårsmånederne. Grunden er den helt basale, at den nye flertalsregering på rigtig mange områder indvarsler konkurrencestaten version 2.0.

Der tales ikke særligt meget om det, fordi regeringsgrundlaget indeholder det perfekte røgslør om at afskaffe store bededag. Lad det stå helt tydeligt: Regeringen skulle have holdt snitterne fra fridage, alene af den årsag at forslaget er ude af trit med tidsånden om mere fritid og bedre work-life-balance. Men mest af alt blander regeringen sig i overenskomsternes aftalestof. Det burde den holde sig fra.

Der er alt for meget andet i det regeringsgrundlag, vi burde fokusere på. For eksempel de såkaldte øvrige arbejdsudbudsreformer, som de tre partier agter at gennemføre i deres periode. Særligt bekymrende er de reformer, som retter sig mod uddannelsesområdet, hvor regeringen vil afkorte halvdelen af kandidatuddannelserne til et år og desuden fjerne de ekstra SU-klip, som studerende kan søge, hvis de af forskellige årsager kommer bagud i deres studie.

Regeringsgrundlaget indeholder også en stor forringelse af den seniorførtidspension, som et flertal uden om den forrige regering vedtog i ønsket om at finde værdige løsninger for dem, som ikke kan arbejde frem til tidspunktet for folkepension.

Det er alvorlige sager for både vores unge og vores slidte medborgere, der overses i indpakningen af nødvendighedens politik. Det er påfaldende, at Uddannelsesalliancens demonstration i december om bevarelse af SU'en tiltrak så få med gråsprængninger som mig. I sammenligning samlede helligdagsdemoen en hel slotsplads.

Bekymrende er også det faktum, at en flertalsregering kan gøre regeringsgrundlaget til virkelighed uden den store demokratiske debat og dialog om andre løsninger. I det lys skinner en fyldt slotsplads. Jeg er bange for, at detaljeringsgraden i regeringsgrundlaget bliver en fireårig spændetrøje for embedsmænd og ministre.

Lige nu melder vores minister for forskning og uddannelse meget klart ud, at foråret ikke kommer til at handle om andet end universitets- og SU-reformer. Det øvrige uddannelsesområde må så stå tilbage med de udfordringer, vi jo alle godt ved der er med attraktivitet og rekruttering. Blandt andet står udviklingen af en ny og forbedret pædagoguddannelse fuldstændig i stampe. Alle paroler om at være børne-

nes regering er forstummet. Og det på trods af at alle interessenter omkring uddannelsen er mere end klar til at komme i arbejdstøj. Helt paradoksalt bliver det, når den nye minister udtaler til Politiken, at selv "en blind kan se, at det er et problem, at vi mangler studerende, som gerne vil være sygeplejersker, lærere osv."

På sektorens vegne indeholder regeringsgrundlaget meget få lyspunkter. Annullering af udflytningskravet til de fire store professionsuddannelser er eneste positive intention vendt mod os. Men i lyset af ovenstående kan man jo spørge, om det ikke er en god ting, at professions-, akademi- og de maritime uddannelser ikke optræder mere i regeringens reformprogram, end de gør? ■

KOLOFON

dm professionshøjskoler

er sektorblad for DM-medlemmer, der arbejder på professionshøjskoler, erhvervsakademier og de maritime uddannelser

REDAKTIONS-GRUPPEN

Tommy Dalegaard Madsen og Anders Henning Simonsen

REDAKTIONS-SEKRETÆR

Pernille Siegfjeldt

DESIGN OG PRODUKTION:

OTW A/S
www.otw.dk

FORSIDEFOTO

Jacob Nielsen

NÆSTE NUMMER

af dm professionshøjskoler udkommer fredag den 9. juni 2023

Foto: Jesper Vollegaard